



for a living planet®



Årsmelding 2008



WWF® *for a living planet*®

WWFs FORMÅL:

WWF arbeider for en framtid der menneskene lever i harmoni med naturen. Vi vil stanse ødeleggelsen av jordas natur og miljø ved å:

- bevare mangfoldet av arter og økosystemer
- sikre bærekraftig bruk av naturressurser
- bekjempe forurensing og overforbruk

Forside: Toliara, Madagaskar: Her jobber WWF sammen med lokalsamfunnene for å styrke fiskeriforvaltningen. Foto: WWF-Norge/Anne Martinussen
Bakside: *Alcedo cristata*, isfugl. Foto: WWF-Norge/Svein Erik Hårklau.
Papir: Cyclus resirkulert
Trykkeri: Webergs trykkeri
Redigering: Tor Traasdahl
Design: Siv T. Johansen

Fotorettigheter der annet ikke er angitt: WWF-Norge.

Denne publikasjonen er WWF-Norges offisielle årsmelding for 2008.
Vi oppfordrer til bruk og ettertrykk, – oppgi kilde.
Ettertrykk av bilder er ikke tillatt uten fotografens tillatelse.

INNHOLD:

Styrelederen har ordet	3
Leder	4
Oppsummering av 2008	5
Naturvern i Norge	6
Klima- og energiarbeidet	8
WWF verden rundt	10
WWF-Norges arbeid i utlandet	12
Marked og medlemmer	16
Administrasjon	17
Kommunikasjon	18
WWF-Norge 2008	19
Året i tall	20
Styrets beretning	21
Regnskap	22
Revisjonsberetning	27

STØRRE VIRKSOMHET KREVER STERKERE ORGANISASJON

WWF-Norges landsmøte valgte et nytt styre og vedtok i 2008 en ny hovedstrategi, med økt vekt på det internasjonale naturvernarbeidet og på innsats mot klimaendringer. Dette har vi fulgt opp med flere nye prosjekter på begge områdene, noe som bidro til at vi i fjor nådde nesten 100 millioner i omsetning. Det betyr både økt ansvar og økte påvirkningsmuligheter.

Mer enn halvparten av midlene gikk til miljøbistand i utviklingsland. Dette er meget krevende arbeid. Derfor er jeg spesielt glad for at den uavhengige evalueringen som Norsk utenrikspolitisk institutt utførte på oppdrag for Norad, ga godt skussmål: Den konkluderte med at WWF-Norge driver effektiv bistand og har forutsetninger for å håndtere ytterligere økt prosjektvolum på en god måte.

Oppbyggingen av klima- og energiprogrammet fortsatte i 2008, og vi har nå en fagstab og ressurser på dette feltet som vi bl.a. vil bruke for å få bedre styring på noen av de minst klimavennlige sidene ved norsk næringspolitikk og -virksomhet: StatoilHydros investeringer i tjæresand i Canada og Oljefondets investeringer i kull og olje i Kina istedenfor satsing på de grønne gigantmarkedene som her er under rask utvikling.

Flere år med sterk vekst stiller også nye krav til vår egen organisasjon og vår styringsevne. Derfor satte vi i andre halvår i gang en grundig evaluering av organisasjon og ledelse. Konklusjonene fra dette arbeidet vil bli trukket i nær framtid og skal gjøre WWF-Norge til en enda mer solid og effektiv organisasjon.


Ylva Lindberg
Styreleder



SEIG INNSATS GA RESULTATER

Isfuglen, *Alcedo cristata*, som pryder baksiden på denne årsmeldingen, er en fin fyr. Ja, så fin at den engelske versjonen av navnet – kingfisher – også er blitt navn på et oljefelt i Øst-Afrika. Her deler den skjebne med mange andre flotte arter. Men flotte navn hjelper ikke på miljøvennligheten.

I Albertine Rift i Øst-Afrika, som har kontinentets høyeste antall unike plante- og dyrearter, står nå kampen mellom oljeutvinning og naturbevaring. I samarbeid med WWF-Uganda og andre naturvernorganisasjoner vant WWF-Norge i 2008 her en viktig seier: Et planlagt tungoljekraftverk truet både vannforsyning, turistinntekter og arts mangfold i et viltreservat. Vi klarte å få kraftverket ut av reservatet og håper dette vil sette presedens for andre prosjekter. Eksemplet illustrerer en av våre arbeidsmåter: Direkte press på beslutningstakere, basert på grundig kunnskap om natur og miljø, medieoppmerksomhet og allianser med lokalbefolkning og likesinnede organisasjoner. WWF-Norge økte i fjor antallet miljøbistandsprosjekter i utlandet til 34.

I Norge fikk vi etter mange års systematisk påvirkningsarbeid et gjennombrudd for bærekraftige fiskerier: Seifisket ble miljøsertifisert, sertifiseringen av Barentstorsk, sild, hyse og makrell kom et langt stykke på vei – og er i skrivende stund fullført.

Trass i tøffere tider greide vi i fjor å øke inntektene fra næringslivet, og vi passerte 10 000 medlemmer. Med økt antall prosjekter følger også økte krav til egenandeler. Da er det avgjørende viktig å få inn midler som ikke er øremerket.

En stor takk til alle som støttet WWF-Norge i fjor og gjorde det mulig å trappe opp den sårt tiltrengte innsatsen for mennesker og natur!



Rasmus Hansson
generalsekretær



ÅRET 2008 – OPPSUMMERING

2008 har for WWF vært preget av fortsatt vekst, med mange nye prosjekter og medarbeidere – og nye utfordringer. Noen glimt fra virksomheten:

VEKST I MILJØBISTAND OG STYRKET INTERNASJONAL MILJØPOLITIKK

Norad gjennomførte i 2008 en organisasjons-gjennomgang av WWF-Norge med meget gode resultater. Med dette som bakgrunn ble det laget en ny strategi for arbeidet med miljøbistand og søkt om en ny strategisk rammeavtale med Norad for 2009-2011. Denne ble innvilget (2009) med en større ramme enn i forrige periode. Det ble samtidig innvilget en betydelig vekst i WWFs Olje for Utvikling- portefølje. WWF-Norge lyktes også i å sikre støtte fra norske myndigheter til en rekke viktige internasjonale områder: blant annet WWFs internasjonale påvirkningsarbeid fram mot klimakonferansen i København i desember 2009, arbeid med en global mekanisme for utvikling og overføring av klimavennlig teknologi og WWFs nettverksprogram for bærekraftig utvikling i Kina. WWF-Norge etablerte også et strategisk samarbeid med Klima- og skogsekretariatet til norske myndigheter. Vi hadde i 2008 til sammen 34 prosjekter – i Afrika, Latin-Amerika, Øst-Europa, Kaukasus, Sentral-Asia og Kina.



Vannhenting er fortsatt en tung jobb mange steder i Afrika. Foto: Kjersti Veel Krauss

ØKT STØTTE OG 10 000 MEDLEMMER PASSERT

Hovedmålet var å få flere større, langsiktige samarbeidspartnere og styrke relasjonene til disse. Dette lyktes; ved årsslutt hadde WWF-Norge 11 slike. Også prosjektstøtten fra offentlige myndigheter, spesielt Norad og UD, økte og passerte i 2008 71 millioner. Antallet støtte-medlemmer økte fra vel 9000 i 2007 til akkurat over 10 000 ved årsslutt 2008. De viktigste verve-metodene var webtiltak og annonsering.



SJØMAT MILJØMERKES

WWF-Norge har i åtte år arbeidet for å få på plass miljømerking av sjømat, i 2008 kom gjennombruddet: MSC-sertifisering (Marine

Stewardship Council) kom nesten i mål for norskekavsssei og barentshavssei, og var i god gjenge for barentshavtorsk, hyse, sild og makrell.

Begrensninger i torskekvoten og redusert ulovlig fiske i Barentshavet har vært blant WWF-Norges hovedmålsetninger i flere år. I 2008 ble det slått fast at bestanden av barenthavstorsk var tilbake på bærekraftig nivå (ICES) og det ulovlig fisket i Barentshavet er redusert med 60 prosent i løpet av få år. Dette har WWF bidratt til.

FRAMGANG FOR MILJØMERKET TØMMER

WWF har lenge arbeidet for å få til FSC-merking i Norge (Forest Stewardship Council). En formell FSC-prosess ble endelig etablert i 2008. Prosessen tar sikte på å lansere en felles norsk



www.UWPhoto.no Erling Svensen

FSC-standard sent i 2009 eller i 2010. Dette er et resultat av målrettet innsats og godt samarbeidet bl.a. med skogeierne om Levende skog-standard. Men noen krevende runder gjenstår...

KOMMUNIKASJON: MER TV OG NYE MEDIER

Det var et mål å øke synligheten gjennom de tyngste mediene, som tv, og samtidig holde det samme høye nivået i andre medier som i 2007 – nemlig totalt 2000 medieoppslag/-innslag utenom nettmediene. Det første lyktes bra (bl.a. var det ca 90 innslag i tv mot vel 50 i 2007), men ikke det andre: Totalt var det ca 1700

medieoppslag. (tv, radio og aviser – ekskl. nettmedier). Vi kom i gang med å bruke nye sosiale medier som Facebook, YouTube etc. Det ble besluttet å øke kommunikasjonskapasiteten fra andre halvår 2009.

STYRKET SEKRETARIAT OG ARKTIS-SAMARBEID

Med sterk vekst, spesielt i utenlandsprosjektene, fulgte også et behov for å styrke den administrative kapasiteten, og denne ble utvidet med 1 stilling. Sekretariatet hadde til sammen 32 årsverk, som fordelte seg slik på de seks avdelingene: Internasjonal avdeling: 7,1 årsverk Naturvern i Norge og nordområdene 7,5, Klima- og energi-programmet: 1,5, Kommunikasjon: 3,8. Administrasjon: 4 årsverk, Markeds- og medlems-avdelingen 5, I tillegg kommer generalsekretær og assisterende generalsekretær.

Det internasjonale WWF Arctic Network Initiative (ANI) ble fullt etablert i 2008. Det er samlokalisert med, og samarbeider tett med WWF-Norge. ANI formidler klimautviklingen i Arktis og hva som må gjøres for å møte klimatrusselen.



Trillemarka: Slike "furugadder" kan bli flere hundre år gamle. Foto WWF-Norge

NATURVERN I NORGE

Det ble et gledelig gjennombrudd for miljømerket fisk i Norge, og miljømerket tømmer kom et langt skritt videre. Men ulven lever fortsatt farlig.



Seifisket er det første norske fiskeriet som har fått miljømerket MSC, og dette er en stor miljøseier!
© WWF-Canon/Erling Svensen

KAMP FOR LIVET I HAVET

Den første norske utgaven av WWFs sjømatguide ble lansert i samarbeid med ICA og med støtte fra Innovasjon Norge. 35 arter som er vanlige i fiskedisken, ble rangert i fargekodene rødt, gult og grønt, og gir forbrukeren muligheten til å gjøre de rette sjømatvalgene og bidra til en mer bærekraftig fiskeriforvaltning. Tre store dagligvarekjeder fjernet truede fiskeslag fra sine utsalg og bidro vesentlig til mer offentlig fokus på overfiske og ubærekraftig forvaltning. Guiden ble spredd i et opplag på hele 400 000, blant annet gjennom ICAs butikker.

Gjenoppbyggingsplaner for hummer, ål og kysttorsk er i ferd med å bli etablert i tråd med WWFs krav. Bestanden av Barentshavstorsk var tilbake på bærekraftig nivå (ICES) i 2008, og ulovlig fiske i Barentshavet er redusert med 60 prosent i løpet av få år. WWF har i mange år sloss mot svartfisket og for begrensninger i det lovlig torskfisket og redusert ulovlig fiske har vært blant WWF-Norges hovedmålsetninger i flere år. Fiskerinæringen fikk seifisket miljøsertifisert gjennom MSC (Marine Stewardship Council), og slik merking var underveis for Barentshavstorsk, hyse, sild og makrell. (Fullført i 2009). MSC-sertifiseringen vil sikre at disse fiskeriene tilfredsstiller strenge krav til bærekraft. Dette er et stort gjennombrudd etter åtte år med påvirkningsarbeid for MSC fra WWF-Norges side.

WWF inngikk i 2008 et partnerskap med Marine Harvest, verdens største lakseoppdretter. Selskapet forplikter seg til å være en miljømessig markedsleder og styrke sine miljøstandarder gjennom dialog og samarbeid med WWF. Samarbeidet medfører verdifull støtte til WWF-Norges marine naturvernarbeid.

FOLKET VIL IKKE HA OLJEVIRKSOMHET I LOFOTEN-VESTERÅLEN

WWF har fortsatt arbeidet for å sikre, sårbare og spesielt verdifulle områder mot oljeboring. Flere uavhengige meningsmålinger viser et folkeflertall for oljefri soner i Lofoten-Vesterålen, i tråd med WWFs standpunkter. Organisasjoner ble etablert i



Typisk Trillemarka-syn: Døde trær - levende skog. Foto: Christian Pedersen. © WWF

2008 med formål å gjøre midlertidig oljefrie områder permanente fra 2010.

WWFs forslag til petroleumsfrie soner i Norskehavet (Mørkekysten) ble lagt frem under arbeidet med forvaltningsplan for Norskehavet. Forslaget fikk mye oppmerksomhet politisk og i pressen.

NATURMANGFOLDLOVEN

Dette blir det aller viktigste lovverket for norsk natur. WWF drev et intensivt informasjons- og påvirkningsarbeid for en god lov, som det i flere

år har vært sterk tautrekking om i Regjeringen. Loven legger grunnlaget for en bærekraftig bruk av all natur, både innenfor og utenfor verneområdene og skal sikre reell beskyttelse av truede arter og sårbare naturtyper. (Loven ble endelig lagt fram for Stortinget våren 2009. WWF vurderer den som bra på land, men svak til havs ved at viktige paragrafer ikke gjelder utenfor 12 nautiske mil fra grunnlinja).



DET LYSNER I SKOGEN

WWF har lenge arbeidet for å få til FSC-merking (Forest Stewardship Council) i Norge for å sikre et økologisk, sosialt og økonomisk bedre skogbruk. En formell FSC-prosess, koordinert av WWF, ble etablert i 2008. Målet er å lansere en felles norsk FSC-standard i løpet av 2009 – 10. Dette er et resultat av målrettet innsats og samarbeide bl.a. med skogeierne og skognæringen, med utspring i enigheten om Levende Skog-standarden. Dette er en særnorsk skogbruksstandard.

Ved at biomangfoldrådgiver Christian Pedersen i WWF er godkjent som FSC kontaktperson, har FSC for første gang representasjon i Norge. Dette vil lette arbeidet med å innføre FSC som sertifiseringsordning og markedsføre FSC som miljømerke.

Trillemarka fikk beskyttelse i 2008 etter betydelig innsats fra frivillige organisasjoner. Trillemarka er det største og viktigste gjenværende gammel-skogområde i Sør-Norge. Naturen her er viktig i europeisk sammenheng og et svært verdifullt

”

Miljømerking er på solid fremmarsj i Norge og gir deg muligheten til å gjøre de bærekraftige valgene. Se etter MSC-merket når du handler sjømat! *Nina Jensen, fung. leder Naturvernavdelingen*

leveområde for mange sjeldne arter. WWF bidro med internasjonalt påtrykk gjennom en Panda Passport-kampanje som resulterte i tusenvis av eposter fra hele verden.

ULVEYNGLINGER – MEN BESTANDS-MÅLET FORTSATT IKKE NÅDD

WWF fortsatte arbeidet for å sikre at norske rovdyrbestander kommer seg opp til, og holder seg på, Stortingets vedtatte bestandsmål. Dette arbeidet, særlig innsatsen for å hindre den planlagte felling av ulveparet i Osdalen, bidro til at det ble født tre valpekull våren 2008. Men på grunn av bl.a. ulovlig jakt er bestandsmålet for ulv i skrivende stund fortsatt ikke nådd. WWF har gjennom debatter, foredrag og medieoppmerksomhet bidratt til økt forståelse for rovdyrenes økologiske rolle i Norge.

STYRKET WWF-SAMARBEID FOR ARKTIS

Det internasjonale *WWF Arctic Network Initiative* ble fullt etablert i 2008. Det er samlokalisert med, støttes av og samarbeider tett med WWF-Norge. Programmet skal fremme multinasjonalt arktisk samarbeid og avtaler for å håndtere miljøtrusler. Det skal også bidra til god regional forvaltning og formidle klimautviklingen i Arktis og forslag til hvordan klimatrusselen kan møtes.



Norges fåtallige ulver lever et farlig liv. Foto WWF-Norge



2008 – KLIMAKRISE OG FINANSKRISE

2008 var de store krisers år: Finanskrisen kom på toppen av en økende anerkjennelse av alvoret i klimakrisen - og en langvarig fattigdomskrise. Håpet er at kriseforståelsen vil gi grunnlag for raskere omlegginger enn man får til i normale tider. Dette gjelder i høy grad klima- og energiområdet. WWF prioriterte i 2008 arbeidet overfor de store klimasynderne og støtten til våre partnere i Sør.

WWF og IKEA jobber sammen for en klimavennlig framtid. Her ser vi solfangere på taket av IKEA-varehuset i Shanghai, Kina. © Thomas Haugersveen / WWF-Norway & Arctic

KLIMAKRISEN OG WWFS ROLLE

I Norge startet året med Klimaforliket, en bred politisk plattform som satte målsetninger for Norges klimapolitikk. De viktigste punktene var at Norge skal redusere utslippen tilsvarende 30 prosent i forhold til 1990 nivå, og at to-tredjedeler av utslippsreduksjonene skal skje i Norge. WWF var fornøyd med denne brede politiske enigheten. Men det er langt fra mål til virkemidler som kan realisere dem.

Det store klimatoppmøtet i Polen i desember brakte oss ikke særlig nærmere en kraftfull klimavtale. Klimatoppmøtet i København i desember 2009 vil bli avgjørende for verdens koordinerte innsats for å begrense klimaendringene.

Å være pådriver i klimaforhandlingene har høy prioritet hos WWF. WWF-Norges viktigste bidrag er, med prosjektstøtte fra Norad, å sikre at WWFs søsterorganisasjoner i sentrale utviklingsland; Brasil, Sør-Afrika, Kina og India, kan drive aktivt påvirkningsarbeid overfor sine myndigheter. For det er disse landene sammen med USA, EU og noen flere store OECD-land som sitter med nøkkelen til en robust og rettferdig klimavtale i København. I tillegg har vi trappet opp innsatsen for å styrke WWFs internasjonale arbeid for å stanse avskogningen, og gitt innspill til den norske forhandlingsdelegasjonen.

FINANSKRISEN

Få hadde forutsett at finanskrisen ville påvirke alle lands økonomier. Svakheter ved våre økonomiske



”

Nå snakker "alle" om klimatrusselen, og "alle" er enige om at utslippene må reduseres dramatisk. Likevel forsetter utslippene å øke, både internasjonalt og her hjemme. Større grep er nå helt nødvendige. WWF jobber systematisk med forslag til løsninger. Arild Skedsmo, leder for klima- og energiprogrammet i WWF-Norge

fremme en lavkarbonutvikling. Anbefalingene er oversendt Finansdepartementet.

KINA OG INDIA

Med støtte fra Norad/Utenriksdepartementet har WWF engasjert seg i arbeidet med lavkarbonutvikling i Kina og India bl.a. ved å utplassere en av våre rådgivere hos WWF-Kina. Prosjektet startet opp høsten 2008, og har allerede produsert to rapporter om som har fått stor oppmerksomhet:

En rapport i samarbeid med NTNU om karbonbelastningen av norsk import fra Kina var den første studien som dokumenterer karbonlekkasje og klimakonsekvenser av norsk handel med utviklingsland. Nasjonal og internasjonal mediedekning har ført til økt fokus på behovet for å sikre en bærekraftig lavkarbonutvikling i raskt voksende økonomier, spesielt i Kina og India.

Rapport nummer to – "Prepared to Ride the Green Dragon?". Ble gjennomført i samarbeid med Innovasjon Norge og gir estimater for et gigantisk marked for grønne løsninger i Kina. Rapporten anbefaler investorer å følge opp utviklingen i nye markeder. Norges muligheter som leverandør av grønn teknologi er analysert og anbefalinger er gitt for fremtidig satsning.

TJÆRESAND

WWF har bidratt til å opprettholde et sterkt negativt fokus på StatoilHydros investeringer i tjæresand i Alberta i Canada – en av de aller mest klima- og miljøbelastende fossile energikildene. Dette er gjort gjennom seminarer med kanadiske eksperter på tjæresand, websider, WWFs klimaskole og bred mediedekning. Målet er at selskapet og Norge skal trekke seg ut av denne aktiviteten.

OPINIONSBYGGING

WWFs webbaserede klimaskole ble gjort mer rele-



Kamouflasjen er i orden! Foto: Jon Aars

vant, særlig for næringslivet, gjennom videreutvikling og oversettelse til engelsk, svensk, dansk og finsk. Det kontinuerlige arbeidet for å spre klimakunnskap har resultert i et stadig økende antall besøkende til nettstedet. Skreddersydde "live"-presentasjoner ble holdt for organisasjoner og politiske partier.

KRITIKK AV NORSKE KVOTEKJØP

Etter kritikk av innspill fra WWF, bestilte Finansdepartementet en studie av kvalitetskriterier for utslippskvoter fra den grønne utviklingsmekanismen, med fokus på "Gullstandard", utviklet av blant andre WWF. Gullstandard på CDM-kvoter vil innebære store forbedringer i miljømessig integritet i CDMs kvotesystem, og en vesentlig økning av bidraget fra CDM vil trekkes mot en mer bærekraftig utvikling i utviklingsland.

BIOMASSE TIL DRIVSTOFF MÅ SERTIFISERES

WWF argumenterte sterkt for ikke å gå videre med planene om obligatorisk salg av biodriv-

stoff før en sertifiseringsordning som kan sikre bærekraftig produksjon, er på plass. Myndighetene tok dette til følge og avventer EUs retningslinjer for sertifisering.

I andre halvår startet oppladningen til den verdensomfattende klimamarkeringen Earth Hour, som gikk av stabelen 28.3. 09. (Mer under kommunikasjon, side 18)

RESSURSBRUK

WWFs klima- og energiprogram har vokst raskt siden starten i 2007. I dag har programmet et team på seks heltidsansatte hvor av tre ble rekruttert siste halvår av 2008. Ansvarsområdene spenner fra Norsk klima- og energipolitisk påvirkningsarbeid, via prosjektaktiviteter for å stanse avskogning, og redusere miljøbelastningene ved oljeutvinning i Afrika til arbeid for en bærekraftig utvikling i Kina.

systemer ble blottlagt og behovet for endringer tydeliggjort. WWF har benyttet denne muligheten til å fremme forslag om en grønn økonomi, hvor klima- og miljøperspektiver i større grad blir retningsgivende for investeringer og prioritering av samfunnsoppgaver. Blant annet har vi sett på muligheter for å satse i det grønne miljøteknologimarkedet i Kina.

STATENS PENSJONSFOND UTLAND

Gjennom anbefalinger til revisjon av de etiske retningslinjene for Statens pensjonsfond – Utland, har WWF sett på de tunge drivkreftene bak klimændringer og en fortsatt "business as usual"-utvikling. Rapporten, som ble utarbeidet sammen med finansanalytikere i Innvest, har en rekke anbefalinger om hvordan store pensjonsfond bl.a. Statens Pensjonsfond Utland bør investere for å

HØYDEPUNKTER I WWFs ARBEID VERDEN RUNDT

Med fem millioner støttespillere og aktiviteter i over 100 land er WWF en av verdens mest inflytelsesrike naturvernorganisasjoner. WWF arbeider gjennom direkte påvirkning av beslutningstakere, media, feltprosjekter, opinionsbygging og partnerskap med tunge aktører. WWF-Norge bidrar til dette med penger og faglig innsats.



Ti års WWF-innsats har gitt sunne neshornbestander i flere afrikanske land. Foto: Tom Schandy.

WWF VERDEN RUNDT

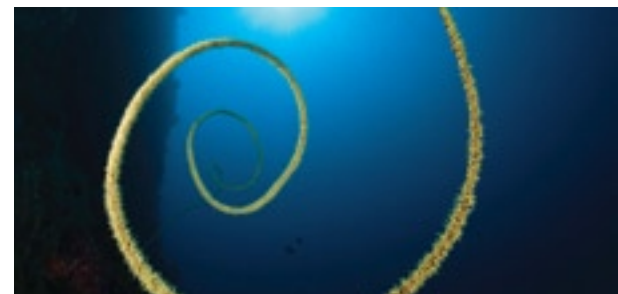
Indonesia: Landet lanserte ambisiøse tiltak for å redusere nettoavskogingen til null innen 2020. Indonesia vil ikke lenger tillate omdannelse av skog til plantasjer for å produsere bl.a. palmeolje.

Sumatra: Alle de 10 guvernørene i landet forpliktet seg til en bærekraftig utviklingsmodell. Dette vil beskytte Sumatras gjenværende skoger, hvor sumatratiger, neshorn, orangutang og asiatisk elefant lever. Skogene vokser på torvrik jord som binder mye karbon og har stor klimabetydning.

Borneo: Øyas tre regjeringer lanserte nasjonale handlingsplaner for 24 millioner hektar med gjenværende skog i høylandet i Borneo. Områdene skal vernes og forvaltes bærekraftig. Planene inkluderer grenseoverskridende verneområder, korridorer, gjenoppretting av skog og felles bekjempelse av ulovlig handel med arter.

Koraltriangelet: Statslederne i Indonesia, Malaysia, Papua Ny Guinea, Filippinene, Salomonøyene og Øst-Timor forpliktet seg til samarbeid om vern av denne økoregionen, som inneholder den rikeste konsentrasjonen av selvsylsende koraller, fisk, skalldyr, mollusker og marint planteliv i verden. En handlingsplan er utarbeidet, og 500 millioner dollar i støtte er fremskaffet.

Yangtze: Et partnerskap mellom WWF og HSBC (HongKong and Shanghai Banking Cooperation) bidro til å etablere Kinas første nettverk av våtmarksverneområder på tvers av Yangtze-bekkenet. Disse 20 forbundne reservatene, til sammen 1,2 millioner hektar, representerer ulike habitater som er livsviktige for flere lokalsamfunn.



Det finnes mange typer koraller. Dette er en *Stichopathes*, New Britain, Papua Ny Guinea. © Jürgen FREUND / WWF-Canon

Middelhavet: En WWF-kampanje for å oppnå regionalt vern i økoregionen Den dinariske buen på Balkan har ført til at seks land i denne tidligere konfliktsonen har annonsert 13 nye verneområder og ni utvidelser.

Svartehavsbekkenet: Ungarn og Kroatia ble enige om å etablere et grenseoverskridende verneområde på 250 000 hektar langs elvene Drava, Mura og Donau. Neste steg kan være en utvidelse til Østerrike, Slovenia og Serbia.

DR-Kongo: Landet startet en prosess for å sette av 15 millioner hektar til nye verneområder. Dette vil verne den største skogblokken i Kongobekkenet og viktige bestander av gorilla, dvergsgjimpanse og elefant. Dessuten skal 5,9 millioner hektar våtmark vernes under Ramsarkonvensjonen.

Amazonas: Det var betydelig fremgang i Brasils ARPA-program, som ble lansert i 2003 for å firedoble Brasils verneområder til 50 millioner hektar. Hittil er 32 millioner hektar med nye verneområder opprettet, og forvaltningen er forbedret. En økning av ARPAs mål til 60 millioner hektar ble nylig vedtatt, og i juni 2008 annonserte Brasil nye syv millioner hektar.

Paraguays atlantiske skoger: Paraguay utvidet det nåværende moratoriet på omdanning av skog til jordbruksland med fem år. Sammen

med andre tiltak har dette WWF-støttede initiativet ført til en reduksjon i avskogingen på 85 prosent siden 2005. Da hadde Paraguay verdens nest høyeste avskogingsrate.

Arktis: Russland og Norge har redusert ulovlig ilandføring av torsk med mer enn 50 prosent. WWF har også bidratt til å få det russiske pollock-fiskeriet til å begynne prosessen med MSC-sertifisering. Dette vil innebære at mer enn halvparten av verdens fiskeri av hvit fisk følger MSCs bærekraftige standarder.

ARTER OG VERN

Blåfinnet tunfisk: WWF driver en kampanje for å stenge og legge om fisket av blåfinnet tunfisk (makrellstørje) i Middelhavet kraftig. En uavhengig rapport beskrev i forkant av fjorårets toppmøte om arten tunfiskforvaltningen som en internasjonal skandale og anbefalte umiddelbar stengning.

Tiger: WWF og TRAFFIC, som overvåker handel med truede arter, har bidratt til et totalforbud mot handel med tigerprodukter. WWF har også jobbet med Kina for å produsere kart over områder som er viktige for tigrer. I Amurområdet har Russland etablert et verneområde for amurleoparden, som er kritisk truet: kanskje er det nå bare rundt 30 gjenlevende individer.

Neshorn: WWFs program for afrikansk neshorn feiret tiårsjubileum. Dette programmet har bidratt til sunne bestander av svart og hvitt neshorn i Kenya, Namibia, Sør-Afrika og Zimbabwe. Bestandene har fordoblet seg på 10 år: De svarte teller nå 4240 mens de hvite teller 17 500. I India ble voksne asiatiske neshorn flyttet til en ny bestand i Manas nasjonalpark i Assam, hvor regjeringen vil etablere en bestand på 3000 individer.

Nye verneområder: På Ny Guinea er 700 000 hektar med verneområder etablert. Vietnam har etablert to nye verneområder for å beskytte viktig skog og den sjeldne saolaen (klovdyr i oksefamilien), som ble oppdaget i 1992. To

nye verneområder i den russiske delen av Amur-Heilong-regionen skal beskytte den sibirske tigrer, som nå har en bestanden på rundt 500 individer.

BÆREKRAFT OG ØKOLOGISK FOTAVTRYKK

Ris: System of Rice Intensification Initiative (SRI) kan gi 30 prosent mer dyrket ris, samtidig som vannforbruket reduseres med 40 prosent, og det går med mindre gjødsel og såkorn. SRI vil kunne føre til at India når sitt mål om å produsere 220 millioner tonn ris i 2012 istedenfor i 2050. Metoden kan også minske behovet for nye demninger. WWF og andre jobber for SRI også i Kina og Indonesia.

Smart fiske: I det østlige Stillehavet har WWFs arbeid med alternativ fiskeriteknologi vist seg å spare havskilpadder uten at fisket påvirkes. Sirkelkroker har redusert bifangsten av skilpadde med opptil 90 prosent. WWF-Norge har vært sentral i dette arbeidet.

Sertifisering av sjømat: Reke- og tunfisk-fiskerier ble MSC-sertifisert (Marine Stewardship Council). Mer enn 125 fiskerier – 8 prosent av verdens sjømatfangst – er nå med i MSC-programmet, med 35 ferdig sertifisert, inkludert 42 prosent av verdens villaks og verdens største fiskeri på hvit fisk. Det nederlandske forbundet for dagligvarehandel, med 4500 utvalg, har vedtatt å bare kjøpe inn MSC-sertifisert sjømat fra 2011. WWF-Norge har vært pådriver her.

Omlegging av viktige markeder: Nye WWF-støttede partnerskap setter nye miljøstandarder for viktige handelsvarer som palmeolje, soya, tømmer, bomull, sukker og biobrensel og støtter ansvarlig innkjøpspolitikk. WWF arbeider med industri, kjeder, finansinstitusjoner, forhandlere og organisasjoner for å sikre at økende etterspørsel etter disse produktene ikke ødelegger miljøet.

"Null avskoging": WWF oppnådde å få mer enn 65 ministre til å forplikte seg til å redusere

”

Russland og Norge har redusert ulovlig ilandføring av torsk med mer enn 50 prosent - det er meget oppløftende! Ass. generalsekretær i WWF-Norge, Dag Tore Seierstad.

avskogingen til null i sine land innen 2020. Ministrene kom fra skogland som Indonesia og DR-Kongo så vel som Japan og EU-land. Avskoging er nå den tredje største kilden til klimagassutslipp og står for 20 prosent av verdens karbonutslipp.

KAMPANJER

Climate Savers: WWFs Climate Savers-program fikk globale storkonsern som Sony, Nokia og Nike med på Tokyo-erklæringen – den mest ambisiøse klimaerklæringen fra næringslivet så langt. Nye medlemmer er blant andre Hewlett Packard og Coca Cola.

Earth Hour 2008: Med vind i seilene fra suksessen fra Sydney i 2007 ble Earth Hour global i 2008. Mer enn 50 millioner mennesker slo av lyset i én time og sendte en symbolsk beskjed til politikere og andre beslutningstakere om at det trengs en kraftfull klimapolitikk.

Living Planet Report: Lanseringen av WWFs syvende Living Planet Report på 13 språk ga mer enn 1800 medieoppslag i 50 land, fra Nepal til Qatar, fra Malawi til Kina. Kjernebudskapet – at vi fortsetter å overforbruke av jordens fornybare ressurser – ble formulert som en økologisk 'credit crunch'. LPR fikk også fyldig dekning i finansmediene.



Ris: WWF arbeider for økte avlinger og redusert vannforbruk i flere asiatiske land. Foto: Tom Schandy.

KVALITETSSTEMPLET MILJØBISTAND I STADIG VEKST

Ved utgangen av 2008 hadde WWF-Norge til sammen 34 naturvernprosjekter i Afrika, Latin-Amerika, Øst-Europa, Kaukasus og Asia. I en omfattende Norad-evaluering fikk WWF meget godt skussmål, noe som var en styrke da da vi i oktober søkte om ny rammeavtale.



Oljeselskapene bruker dyr og fugler som symbol og navn på oljefelt, selv om feltene ødelegger for nett-opp disse artene. Kingfisher (isfugl, *alcedo cristata*) er et eksempel på dette. Foto: Svein Erik Hårklau.

ØKT NORAD-STØTTE OG NYE PROSJEKTER I UGANDA OG NAMIBIA

Tilskuddene økte til drøyt 32 millioner kroner i 2008, og det ble startet opp to nye prosjekter, ett for bærekraftig viltforvaltning i Namibia (les mer i boks s. 15) og ett for bedre vannforvaltning i Uganda og DR Kongo. Sistnevnte ligger i Semulikielvas nedbørfelt, et stort område i hjertet av den rikeste økoregionen på Afrikas fastland, den enorme riftdalen Albertine Rift i grense-områdene mellom Uganda og DR-Kongo. Prosjektområdet favner alt fra ugjennomtrengelige tropiske regnskoger i lavlandet til de siste isbreene ved ekvator, med en rekke naturtyper imellom. Prosjektet kombinerer bevaring av høyere-liggende, rike skogs- og våtmarksområder som sikrer god vannforsyning til millioner av mennesker lenger nede, med etablering av systemer for god forvaltning av dette vannet nedstrøms. Særlig i tørketiden er vann en begrenset ressurs, og WWF jobber for at vann til økosystemer og grunnleggende menneskelige behov prioriteres når sårt tiltrengte vanddråper skal fordeles. Voksende behov for vann og en mer klimaustabil framtid gjør at både bevaring av kildene til vannet og bedre vannforvaltning er nødvendig.



WWF-Norge styrket sin posisjonen som en av de mest sentrale bidragsyterne til norsk miljøbistands hoved-prioritet: vern og bærekraftig bruk av naturressurser og biologisk mangfold til beste for de fattige i utviklingsland. Andrew Fitzgibbon, leder for Internasjonal avdeling

WWF FIKK GOD KARAKTER I NORAD-EVALUERING

En uavhengig konsulentgruppe ledet av Norsk Utenrikspolitisk Institutt gjennomgikk på oppdrag fra Norad WWF-Norges bistandsinnsats. Hoved-konklusjonen er meget oppmuntrende: WWF er en effektiv leverandør av bistand og har kapasitet for videre vekst. Konsulentgruppa jobbet i to måneder med rapporten. Den fastslår at WWF bidrar til å nå norske bistandsmål om miljø, særlig innenfor biologisk mangfold og bærekraftig naturressursforvaltning. Videre konkluderer rapporten med at WWF er en profesjonell organisasjon som benytter seg av det internasjonale WWF-nettverket som har en god evne til å håndtere bistands-midler og derfor har forutsetninger for å kunne bruke økte midler på en god måte. Rapporten har også forslag til forbedringer. Det ble satt igang en oppfølging av disse.

NY STRATEGI FOR DET INTERNASJONALE ARBEIDET, 2009-2011

WWF søkte i oktober om en ny treårig ramme-avtale med "kjernestøttefinansiering" og økt bevilgning fra Norad. I den forbindelse ble det utviklet en ny strategi for WWFs internasjonale arbeid som fokuserer på kjernemålsetninger:

- styrke engasjementet for sivilsamfunnet
- styrke styring og forvaltning av naturressurser
- forbedre vernestatusen/beskyttelsen av områder som er spesielt rike på biologisk mangfold og som har viktige naturressurser
- styrke innsatsen for å takle årsaker til og konsekvenser av klimaendringer
- styrke effektiviteten i WWFs arbeid.

Strategiarbeidet har vært krevende, men har hjulpet oss med å klargjøre arbeidsmetoder, geografiske prioriteringer, behov for nyansettelser og hva vi tilfører WWF-nettverket. (Ny avtale ble undertegnet i 2009).

KORTE GLIMT FRA UTVALGTE PROSJEKTER:

Tanzania: 30 organisasjoner kurset i

miljøpolitikk, kommunikasjon og påvirkning

Det nyskapende programsamarbeidet mellom WWF-Norge, WWF-Tanzania og den norske ambassaden i Tanzania kom igang. Det skal bidra til å sette tanzanianske sivilsamfunns-organisasjoner med miljøfokus bedre i stand til å påvirke og forbedre forvaltningen av viktige naturressurser, både på lokalt og nasjonalt nivå. Hele 30 organisasjoner deltok i 2008. Vekten lå på praktisk kursing i miljøpolitiske spørsmål,



WWFs vannprosjekt ved Mara-elven: Det er etablert 47 vannbrukergrupper, og prosjektet er blitt så vellykket at nasjonale myndigheter i Kenya bruker det som modell for integrert vannressursforvaltning. Foto: Kjersti Veel Krauss



Kvinner og barn bærer den tyngste byrden når skogen forsvinner og elvene tørker ut. Det er ikke mye tid igjen til skolegang og fri når mange må gå stadig lenger for å hente vann og ved. Her fra Masai Mara i Kenya, der WWF jobber for å ta vare på den livsviktige Mara-elva. Foto: Kjersti Veel Krauss

kommunikasjon og påvirkning. Det mest konkrete prosjektet organisasjonene engasjerte seg i, var å utfordre det Kanadiske gullgruveselskapet Barrick Gold og deres eiere, blant annet det norske Oljefondet. De ble anklaget for brudd på både miljø- og menneskerettigheter og for skatteunndragelser. (Et resultat av dette, samt andre organisasjoners arbeid, var at Oljefondet i 2009 solgte seg ut av selskapet). 2008 var et oppstartings- og utviklingsår som har ført til klarere fokus og færre delmål. Prosjektperioden går fram til 2012, og dersom prosjektet leverer som planlagt, er ambassaden innstilt på å vurdere en

institusjonalisering av opplæring for miljøorganisasjoner i Tanzania.

STYRKING AV MILJØBEVEGELSER I SØR

Environmental Movements in the South (EMiS) er et Noradstøttet program for å styrke miljøbevegelser i Sør, drevet av WWF, Regnskogfondet og Utviklingsfondet. WWF har EMiS-prosjekter i Kenya, Uganda, DR Kongo, Madagaskar og Peru (se egen boks om Peru-prosjektet, s. 15). Prosjektene skiller seg fra tradisjonelle feltprosjekter ved at pengene går lokale miljøorganisasjoner for å styrke deres evne til å påvirke

politiske beslutningsprosesser og skape en bedre miljø- og naturforvaltning generelt. Noen av prosjektene har hatt en litt treg start fordi dette er en ny måte å jobbe på som krever langsiktig kapasitetsbygging innen blant annet kommunikasjon- og påvirkningsarbeid.

WWF ØKER SIN INNSATS I ØST

I 2008 hadde WWF-Norge syv prosjekter for totalt 18 millioner kroner i Kasakhstan, Tadjikistan, Armenia, Georgia, Ukraina, Bosnia-Herzegovina og Aserbajdsjan. Fokus er på å styrke forvaltningen av vernede områder, utvikling av lokal-

samfunn, miljøundervisning, vannforvaltnings-spørsmål, tilpassning av lokal miljølovgeving til EUs habitatdirektiv og vanddirektiv.

NØKKELRESULTATER FRA ØST-PROSJEKTENE

Sentral-Asia: De første skrittene er tatt for å implementere ECONET i Sentral-Asia. Det er et forvaltningssystem som kombinerer områder som er beskyttet av strengere og mildere vern, med områder som har ulike graderinger av naturforvaltning integrert med sosio-økonomiske aktiviteter. Med andre ord sørger ECONET for at naturvern og næringsutvikling kan gå hånd i hånd. I noen spesielt verdifulle naturområder er næringsvirksomhet ikke tillatt, mens det i buffersonene er færre begrensninger på menneskelig aktivitet.

De første bukarahjortene er sluppet ut i det fri som resultat av oppdrettsprosjekt i Kasakhstan, verneområder har blitt utvidet, og det er blitt laget informasjonsmateriell og nettsider om prosjektene.

Kaukasus: Mtilala nasjonalpark er blitt opprettet, Dali-damanlegget fungerer, og det er startet restaurering av skog nedstrøms. Khosrov besøkscenter i Armenia ble åpnet av statssekretær i miljøverndepartementet, Heidi Sørensen, og Khosrov-reservatets nettside er oppe og går. WWF har også gjort godt arbeid med vernede områder i Sør-Armenia.

OLJE FOR UTVIKLING STYRKER MILJØFOKuset

Norads program "Olje for utvikling" støtter WWFs arbeid for sterkere miljøfokus i norsk oljebistand. I 2008 ble det jobbet mye med å stoppe planene for et potensielt norskstøttet tungoljekraftverk inne i Kabwoya viltreservat ved Albertsjøen i Uganda. WWFs lobbyinnsats og mediearbeid førte fram: kraftverket vil bli plassert utenom reservatet (les mer i boks s. 14)



Mtirala, "det gråtende fjellet", ligger i Georgia. Det er Europas siste tempererte regnskog. I 2008 ble det etablert en nasjonalpark her med støtte fra WWF-Norge. Foto: WWF-Norge/Rasmus Reinvang

FØRSTE MILJØSEIER I OLJEUTVIKLINGEN I UGANDA

I 2008 ble WWFs oljearbeid i Afrika kronet med sin første store seier. WWF-Uganda i samarbeid med WWF-Norge og andre, ugandiske miljøorganisasjoner klarte å flytte et planlagt tungoljekraftverk ut av et verdifullt verneområde som ville skadet et rikt arts mangfold, livsviktige vannressurser og turistmuligheter. Kabwoya viltreservat ligger midt i hjertet av Afrikas vestlige riftdal, Albertine Rift i Øst-Afrika, der Uganda, DR-Kongo og Rwanda møtes. Dette er det området i hele fastlands-Afrika som har flest unike plante- og dyrearter. Paradoksalt nok er det funnet store forekomster av olje i så godt som alle de store verneområdene i riftdalen, som turistmagnetene Queen Elizabeth og Murchison Falls nasjonalparker. Miljøinteressene vant fram etter systematisk påvirkningsarbeid mot involverte parter som ugandiske myndigheter, det norske Olje for Utviklings-programmet i Norad og Garantiinstituttet for Eksportkreditt (GIEK), kombinert med medieoppslag og debatt i Dagbladet, Bistandsaktuelt og ugandiske medier. Seieren var en prøvestein og har satt en viss presedens for hvordan det ugandiske olje-eventyret vil arte seg. Godt lokalt arbeid og internasjonalt samarbeid har skapt håp om at Uganda ikke vil følge i fotsporene til så mange utviklingsland med olje: beslutninger bak lukkede dører, tilsidesettelse av institusjoner og sivilsamfunn, profitt for de få og raseri av natur, miljø og de fattiges livsgrunnlag.

LOKALSAMFUNN TJENER PENGER PÅ Å TA VARE PÅ NATUREN SIN

Mange steder er det en klar sammenheng mellom fattigdom og tap av biologisk mangfold. Fattigdom og vanskelige kår gjør at folk blir tvunget til å bruke natur på en måte som ikke er holdbar i lengden og truer plante- og dyrearter. Fordi de fattige er de som er mest direkte avhengig av det skogen, vannet og kysten gir dem i form av mat, klær, byggematerialer og inntektsmuligheter, er det de fattige selv som lider først og sterkest når natur ødelegges. Å ta vare på naturens rikdom på kontinenter preget av økonomisk fattigdom, som Afrika, må derfor gagne folk både direkte og indirekte for å lykkes. Lokalsamfunnsbasert naturressursforvaltning (Community Based Natural Resource Management, CBNRM), er et konsept som nettopp kombinerer naturvern og muligheten for direkte inntekter for lokalbefolkningen.

WWF-Norge har et sterkt fattigdomsfokus i sitt internasjonale naturvernarbeid, og lokal naturforvaltning er derfor en viktig komponent i mange av våre prosjekter. Tradisjonelt har denne modellen blitt brukt mest i viltforvaltning, der inntektene kan komme fra for eksempel turisme eller jakt, men brukes nå også på andre typer naturressurser som fisk, skog og ulike naturprodukter. I et av våre prosjekter på Madagaskar brukes prinsippene til å involvere lokale fiskere i bevaring av verdens tredje største korallrev, Toliara. I Tanzania bidrar vi til at lokalsamfunn får økt innflytelse over og fordeler fra forvaltning av livsviktige fiskeressurser.

Nøkkelen til vellykket lokal forvaltning er å satse på gode, levedyktige inntektskilder, og en viktig komponent er å knytte lokalsamfunnets virksomhet til bedrifter og markeder. I tillegg er det viktig at de politiske, juridiske og institusjonelle strukturene tillater lokalsamfunnene å være involvert i forvaltningen av egne naturressurser og få inntekter fra disse.

Arbeid for lokal naturforvaltning er langsiktige investeringer med potensielt svært store gevinster både for natur og mennesker. I Namibia har noen av naturvernresultatene vært stans i ulovlig jakt på sjeldne dyrearter som svart neshorn i enkelte områder, og at bestander av arter som elefant, løve, leopard, gepard og en rekke antilopearter, sebra og bøffel har økt så mye at de sprer seg eller flyttes til områder der de er lokalt utryddet.



WWF-Norges Demmelash Mengistu ser på vindmøller og solcellepanel under sitt besøk til WWFs prosjekt for bedre fiskeriforvaltning i Kiunga på kysten av Kenya. Foto: WWF-Kenya/Mike Olendo

VINN-VINN FOR NATUR OG FOLK I NAMIBIA

WWF-Norge har de siste årene støttet namibiske organisasjoner som fremmer naturvern og landsbygdutvikling. Dette er en sterk koalisjon av frivillige organisasjoner, næringsliv og myndigheter som støtter utviklingen av lokal naturressursforvaltning. Gruppen utgjør kjernen i støttesystemet for lokalt forvaltede verneområder ("conservancies") i Namibia. WWF, den senere tid med støtte fra Norge, har vært drivkraft i etablering av et nettverk av rundt 50 "conservancies" i Namibia. I løpet av bare et drøyt tiår har disse områdene vokst til å dekke rundt 14 prosent av Namibias areal, tilsvarende imponerende 37 prosent av Norges fastlandsareal. Inntekter til fattige lokalsamfunn fra turisme, jakt og salg av ulike naturprodukter har skutt i været i mange av disse områdene, til fordel for marginaliserte grupper, urfolk og andre lokalsamfunn. Viltbestander har også økt kraftig, siden fattige lokalsamfunn tjener mye mer på at ville dyr forblir et levende skue for turister enn offer for pil og bue eller gevær.

I Namibias tørre områder er jordbruk ofte et sjansespill med tørke og sviktende avlinger, og fornuftig bruk av vilt og andre naturressurser framstår som den økonomisk og miljømessig mest gunstige bruken av disse områdene.

Lokalt forvaltede verneområder viser at bevaring av natur kan gi fattige lokalsamfunn et alternativt levebrød. Det kan bli en vinn-vinn-situasjon. De gode erfaringene fra Namibia er nå med på å sette standarden for utviklingen av denne typen lokal naturforvaltning i andre land.

WWFS STØTTER URFOLK- OG MILJØORGANISASJONER I AMAZONAS

Fra og med høsten 2008 har WWF-Norge støttet sin søsterorganisasjon i Peru. Støtten kommer via det nystartede Norad-programmet "Styrking av miljøorganisasjoner i Sør", EMI-S. WWF-Peru samarbeider med nasjonale urfolks- og miljøorganisasjoner i landet for å stå bedre rustet mot en av deres største miljøutfordringer; oljeutvinningen i Amazonas. Regjeringen har allerede gitt bort 70 prosent av peruviansk Amazonas til oljekonsesjoner. Indianerorganisasjoner har gjennomført massedemonstrasjoner, politi og militære har blitt satt inn. Få kontroll-mekanismer er på plass. WWF støtter også regionale indianer-nettverk i arbeidet med å lage bedre forvaltningsplaner for hele Amazonas.

En annen stor utfordring for miljø- og urfolksorganisasjonene er den "interoseaniske" veien som kommer fra Brasil i øst, og som er planlagt å gå helt ned til kysten av Peru. Den skal forbinde Stillehavet med Atlanterhavet. Det gir raskere utskipping og transport av varer og vekst i økonomien, men fører også til at skogen splittes ytterligere opp, noe som igjen truer både folk som bor i skogen, og plante- og dyreliv generelt.

RESSURSBRUK

Antallet ansatte i avdelingen økte fra syv i 2007 til ni ved utgangen av 2008.



WWF-Norge støtter sin søsterorganisasjon i Peru som en del av det nystartede Norad-programmet "Styrking av miljøorganisasjoner i Sør". WWF-Peru samarbeider med urfolks- og miljøorganisasjoner for ta vare på regnskogen i Amazonas. Foto: WWF-Norge/Andrew Kroglund

MER NÆRINGSLEVSSTØTTE OG FLERE MEDLEMMER

Hovedmålet i 2008 var fortsatt vekst i antall samarbeidspartnere, dvs. store og langsiktige støttespillere der begge parter er opptatte av å oppnå naturvern gjennom nært samarbeid. Opplæring av og god leveranse til eksisterende samarbeidspartnere har også hatt høy prioritet. Begge målene ble oppfylt.

ØKT STØTTE TRASS I TØFFE TIDER

Arbeidet med samarbeidspartnere lyktes godt; ved utgangen av 2008 hadde vi 11 slike støttespillere (se oversikt på denne siden. Av disse er Elopak og Marine Harvest nye partnere). Avtalen med Elopak gjelder særlig skogforvaltning og redusert CO₂-utslipp, mens Marine Harvest-avtalen har fokus på økt bærekraft i oppdrett. Veolia gikk ut etter mange år. Avtalene med Aker Seafoods, Aker BioMarine, Høegh Autoliners (tidl. Leif Høegh & Co) og ICA ble fornyet i løpet av 2008.

På tross av vanskelige økonomiske tider mot slutten av 2008, har våre samarbeidspartnere stått ved engasjement med WWF-Norge. Det opplever vi som meget positivt, og det understreker seriositeten i samarbeidet.

Det ble et godt år for WWFs partner- og inntektsarbeid. Samlede inntekter fra næringslivet steg fra 5,8 millioner i 2007 til 8,6 i 2008.

Vi tror fortsatt at næringslivet har naturvern- og klimaspørsmål høyt på sin dagsorden, og at tydelig samfunnsansvar er viktig på disse områdene. Derfor velger flere bedrifter å inngå samarbeid med WWF.

ARV OG OFFENTLIG PROSJEKTSTØTTE

Vi ble tildelt testamentariske gaver i 2008, men disse ble ikke inntektsført og utbetalt dette året.

Det har vært en betydelig økning i midler fra NORAD. Ved slik tildeling stiller NORAD krav til delfinansiering fra WWF. Dette øker behovet for frie midler (midler som ikke er øremerket spesielle prosjekter) tilsvarende, og dette er en stor utfordring for oss!

VEKSTEN I MEDLEMMER OG GIVERE FORTSETTER

Medlems- og givertallet økte i 2008 med over 10 prosent, slik at vi akkurat passerte 10 000 ved årets slutt. Dette tallet inkluderer faste givere, støttemedlemmer, pandaklubbmedlemmer og

enkeltgivere. Medlemsinntektene ble ca 5,2 millioner kroner.

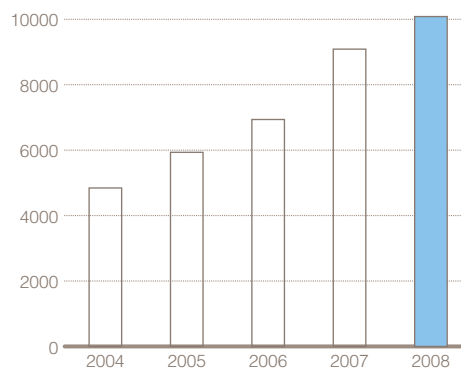
Som tidligere år har vi fortsatt med webtiltak og noe annonsering for å skaffe nye medlemmer. I tillegg har vi prøvd ut nye kanaler; en Direct Mail-kampanje på høsten, og deretter en interaktiv julekalender. Sistnevnte ga gode resultater: 15 000 personer registrerte seg som mottakere av vårt nyhetsbrev. Dette resultatet gir spennende muligheter fremover.

Nettbutikken som ble lansert i 2007, ble også i 2008 en kanal for å selge kalender og symbolske gavekort, spesielt i forbindelse med julen. Nettbutikken ga en omsetning på ca 340 000 kroner, en liten økning fra året før.

Noe av det viktigste som skjedde i WWFs medlemsavdeling i 2008, var en intern systemforbedring. Ved slutten av året konverterte vi til et nytt og bedre tilpasset databasesystem. Prosessen var ressurskrevende, men vi har med dette fått langt flere muligheter til å håndtere medlemskommunikasjon og -kampanjer. Vi fortsetter å modernisere oss; for 2009 planlegger vi økt fokus på nye kanaler, som webkampanjer, nyhetsbrev og sosiale medier.

MEDLEMSUTVIKLING 2004 - 2008

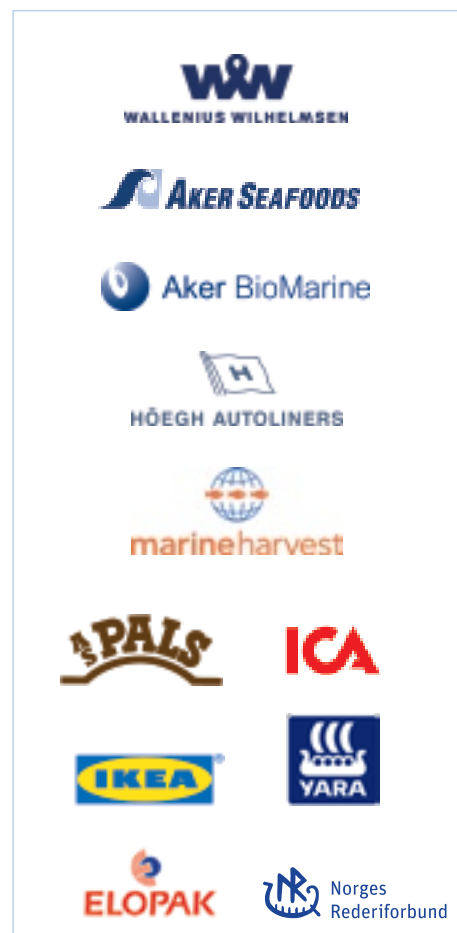
Medlemmer og givere per 31.12.



RESSURSBRUK

Det ble i 2008 brukt to årsverk i Markeds- og medlemsavdelingen til arbeid mot næringslivet. Gjennomslaget overfor samarbeidspartnere er oppnådd med betydelig bistand fra fagavdelingene. Til medlemsverving og -pleie ble det brukt 1,8 årsverk.

WWF-NORGES SAMARBEIDSPARTNERE



EFFEKTIVITET OG TRIVSEL



Kvalitet i alle ledd! er vårt motto.

Anette Holen, økonomi- og administrasjonssjef

Grønne grønnsaker, rettferdig kaffe, resirkulering, "miljøfyrtårn"-status og trivelig arbeidsmiljø var stikkord for Administrasjonens arbeidet i 2008.

I 2008 fullførte WWF sin sertifisering som Miljøfyrtårn, og fikk tildelt Miljøfyrtårnsertifikat i Oslo Rådhus i desember. Som miljøvernorganisasjon har vi alltid prioritert å ha et bevisst forhold til miljøbelastninger ved driften. At vi nå har et sertifikat på veggen som dokumenterer dette, er et naturlig resultat av vårt interne HMS-arbeid, og av at de ansatte har et bevisst forhold til energiforbruk, sortering og gjenvinning, reduksjon av CO₂-utslipp og lignende.

Som miljøfyrtårnsbedrift skal vi hvert år sende inn rapport innenfor disse områdene. Det gir også et godt sammenligningsgrunnlag mot andre miljøsertifiserte kontorvirksomheter. Som eksempel kan vi nevne at WWFs avfallssorteringsgrad er på 82 prosent, mens gjennomsnitt er på 62 prosent for miljøsertifiserte kontorbedrifter i Norge.

ANDRE MILJØTILTAK

Vi valgte å si opp avtalen med Fair Recycling og leverer nå brukt IT-utstyr på godkjente returpunkter. Vi kjøpte CO₂-kvoter etter "gullstandard" for all reisevirksomhet hos www.climatefriendly.com. All frukt og grønnsaker som serveres til lunsj, er økologisk, og kaffen er "rettferdig" (Max Havelaar). Papir og konvolutter er resirkulert, og vi prøver å bruke

elektronisk post i så stor grad som mulig. Vi prioriterer å samarbeide med leverandører som har høye miljøstandarder.

PERSONAL

I løpet av 2008 fikk WWF-Norge 10 nye medarbeidere, fem medarbeidere sluttet. Vi hadde per 31.12.08 34 ansatte, hvorav 1 i permisjon, 1 utstasjonert i Uganda og 1 i Kina. I tillegg hadde vi som vanlig 1 sivilarbeiderplass besatt.

WWF legger stor vekt på et godt og engasjerende arbeidsmiljø. Årlige arbeidsmiljøundersøkelser blir gjennomført og følges opp med konkrete tiltak. De ansatte er aktive bidragsyttere i utforming av strategier og målsettinger, både

for egen avdeling og WWF totalt. Fokus på samarbeid på tvers av avdelinger, formelle og uformelle treffpunkter bidrar til et godt kollegialt klima, noe som også bekreftes av arbeidsmiljøundersøkelsen.

FRIVILLIG INNSATS I SEKRETARIATET

I mange år har WWF vært så heldig å ha frivillige som gjør en fantastisk innsats. "Onkel Erling" Steineger har med assistanse fra Helga Moum sortert og organisert vårt papirarkiv – dette har vært en stor og vanskelig oppgave. Helga har siden 1993 hjulpet til med sentralbord og administrative oppgaver m.m. Morten Møller og Stephanie Carendi har hjulpet oss med oversettelser av rapporter. Maria Waag og

Karl Oskar Teien, våre to unge, flotte Voyage for the Future-representanter har også bidratt med frivillig arbeid – både som klimatalepersoner og som medlemsververe. Maria har også frontet "grønn finger"-kampanjen. (Klimastunt, se også kommunikasjon, side 18)

Arbeidet med Earth Hour-kampanjen startet i oktober, og vi hadde en meget vellykket rekruttering av frivillige til denne kampanjen. Tea Turtumøygard, Katrine Gjærum, Caroline Wang, Edla Nøtland, Janne Nermo og Hilde Øverås var viktige bidragsyttere for WWF i arbeidet med Earth Hour.

LANDSMØTETS MEDLEMMER I 2008 VAR:

Regionrepresentanter:

Asbjørg Fyhn, Region Nord
Egil Hansen, Region Sør
Annar Holm, Region Øst
Helge Hveem, Region Øst
Stein Johan Warland, Region Vest

Landsmøtorepresentanter som ikke representerer regionlag:

Elin Enge
Jostein Gaarder
Dag O. Hessen
Pål Prestrud
Christian N. Sibbern
Bente Thomassen
Inger Johanne Holmeide
Den Norske Turistforening
SABIMA (Samarbeidsrådet for biologisk mangfold)

Sekretariatets representanter

Øyvind Hansen
Nina Jensen
Jenny Kosberg Skagestad

Valgkomiteen:

Jørgen Randers
Pål Prestrud
Camilla Viken Teigre

Styret valgt i 2008:

Ylva Lindberg (styreleder)
Erik Steineger (nestleder)
Cecilie Mauritzen
Arild Moe
Anne Carine Tanum
Øyvind Holm (Statens representant)
Andrew Kroglund (ansattes representant)
Maria Sviland (varamedlem)
Olav Ketilsson (varamedlem)
Jenny Kosberg Skagestad (vara for ansattes representant)

Det ble avholdt 1 ordinært Landsmøte

Det ble avholdt 6 styremøter

Det ble avholdt styremøter i Ruth og Ragnar Whists stiftelse og i Stiftelsen for biologisk mangfold.

Det ble avholdt telefoniske styremøter i Selbergs legat og Rovdyrfondet.

MER TV OG NYE MEDIER

Hovedmålene for året var å øke synligheten i de tyngste mediene som tv og å holde samme nivå i mediedekning som i 2007. Vi greide det første, men ikke helt det siste.

KALDE TALL

I riksmidlene hadde vi ca 430 innslag/oppslag (480 i 2007) herav 89 i tv, ca 136 i radio og ca 205 i riksaviser, hvorav hele 55 oppslag i Aftenposten. TV-dekningen økte fra ca 51 innslag i 2007. Dekningen i region- og nisjemidler er anslått til samme nivå som i 2006 og 2007 – dvs ca 200 innslag/oppslag.

Samlet sett hadde vi i 2008 ca 1700 innslag/oppslag i de tradisjonelle mediene – aviser, tv og radio, det vil si ca 15 prosent mindre enn i 2007. God og vel halvparten er oppslag i lokal- og regionaviser (Papir). Nedgangen skyldes nok både prioriteringen av tyngre saker for TV og at en del arbeid bak kulissene krevde mye tid; det gjelder særlig "klimaturen" Voyage for the Future (se egen boks), produksjon av mange nye nettsider, og på slutten av året, forberedelser til den store internasjonale klimamarkeringen Earth Hour. (Den gikk av stabelen 28.mars 2009 og med meget omfattende mediedekning – også i Norge.) Det har nok også spilt inn at selv om klimasaken fortsatt er et hett tema, er det nå mange aktører på dette feltet og WWF er ikke best profilert på dette området og fore-spørres derfor ikke nødvendigvis like mye av mediene som andre aktører.

TEMATISK FORDELING AV TV-INNSLAGENE

Klima og energi 43 prosent, fiskeri: 17 prosent, biologisk mangfold 17, forurensingssaker 14

prosent og rovdyr tre. Den viktigste arbeidsmetoden for å få på saker i hovedmediene var egne forslag/kommentarer/rapporter timet til viktige (politiske) hendelser.

NYE MEDIER.

Det var også et mål å lære mer om nye sosiale medier som YouTube, Facebook, blogger på store nettsider o.a. Dette ble iverksatt i forbindelse med Voyage for the Future – i nært samarbeid med yngre frivillige krefter (Se boks).

SAMMENLIGNING MED ANDRE NORSKE NATURVERNORGANISASJONER.

Retriever har undersøkt mediedekningen blant norske organsisasjoner i 2008, basert på nettsider, blogger, aviser, TV og radio. (Tallene er altså ikke sammenlignbare med ovennevnte tall.) Hovedfunn: Norges Naturvernforbund: 8537 oppslag, Bellona: 8334, Natur og ungdom: 5352, WWF 4408, FIVH: 3219, Greenpeace: 3000 og Norges Miljøvernforbund: 2439. WWF var i følge Norsk samfunnsbarometer nummer to i synlighet både i 2005 og 2007, nummer fire i 2006. Ambisjonen er å være helt i toppen – se siste punkt.

EGNE KANALER – HJEMMESIDA OG VERDENS NATUR

Antallet unike brukere på hjemmesidene økte med ca 25 prosent sammenlignet med 2007, til ca 130 000. En del av forklaringen er opprettelsen av nyhetsbrev på epost, bruk av nye (sosiale) medier og spredningsmekanismer som YouTube,

Facebook og blogger samt stadig bedre synlighet på søkemotorer.

Verdens natur utkom som planlagt med fire nummer à 36 sider. Omlegging ble utsatt til etter Earth Hour – dvs 2009.

RESSURSBRUK OG VEIEN VIDERE

Som i 2007 hadde vi ca 3,8 årsverk til kommunikasjon. I lys av 2008-resultatene ble det på slutten av året besluttet å styrke kommunikasjonskapasiteten med én stilling fom andre halvår 2009 og å foreta en grundig ekstern evaluering av kommunikasjonsarbeidet. (Gjennomført i 2009). Intensjonen er å styrke både volum og kvalitet – herunder bruke kommunikasjon mer målrettet for å nå WWFs naturvernmål.

INTERNASJONALT KLIMATOKT FOR UNGDOM

Maria Waag og Karl Oskar Teien er begge 20 år og deltok på "Voyage for the Future", WWFs internasjonale klimatokt til Svalbard. Sammen med 16 andre engasjerte studenter fra åtte land reiste de i juni langs vestkysten av øygruppa. De fikk med alle sanser oppleve det veldige og sårbare Arktis. Ungdommene møtte noen av verdens beste forskere på klima og Arktis, og fikk trening i å kommunisere til media, politikere og folk flest. Voyage utdannet unge klima-ambassadører for å skape oppmerksomhet gjennom mediene og ved å øve påtrykk på beslutningstakere. Etter klimatoktet har ungdommene møtt politikere, holdt foredrag, startet klimakoalisjoner, reist på festivaler, gitt en rekke intervjuer m.m. I desember skapte ungdommene ståhei på FNs klimamøte i Polen.

Fra Maria og Karl Oskars aktiviteter:

- Møte med miljøvernminister Erik Solheim om klimakrisen i Arktis og Norges dobbeltrolle som oljenasjon og wannabe miljønasjon. De krevde at norsk leting etter olje i det sårbare Arktis må stoppe.
- De har fått kjendiser og vanlige folk til å være med på det globale klimastuntet "Grønn finger", blant annet på festivaler, sommerleire, skoler,

klimatoppmøtet i Polen. Stuntet går ut på at man skriver inne i hånden hva man særlig vil verne mot klimaendringer – og sørger for å få budskapet spredd til flest mulig.

- Samlet alle ungdomspartilederne til Grønn finger-markering foran Stortinget, der alle minus FpU samlet seg om felleskravet "Oljefritt Lofoten og Vesterålen".
- Vært i en rekke store og små medier; TV, radio og aviser om selve toktet og klimaarbeidet i etterkant. Maria hadde blant annet åtte videoblogger på www.dagbladet.no, som ble sett av under og etter klimatoppmøtet i Polen. I 14 dager lå én eller flere av hennes videoer på forsiden av db.no, som besøkes av 900 000 daglig. Til sammen har videoene blitt vist rundt 10 000 ganger.
- Nådd tusenvis av ungdommer gjennom klimaforedrag.
- Maria er biologistudent og startet en WWF klimagruppe på Universitetet i Oslo, mens Karl Oskar jobber med klimasaken mens han tar internasjonale studier i Canada.

Les mer: www.wwf.no/voyage



Voyageungdommene fikk en stor feature i Dagbladet FREDAG, hovedsak på Dagsrevyen, intervjuer på radio, forsider i regionaviser og videoblogger på YouTube m.m.



Ylva Lindberg
Styreleder



Rasmus Hansson
Generalsekretær



Dag Tore Seierstad
Ass.generalsekretær/fagsjef



Andrew Fitzgibbon
Leder internasj. avd.



Maren Esmark
Leder, naturvern avdelingen



Tor Traasdahl
Kommunikasjonssjef



Annette Holen
Økonomi- og adm.sjef

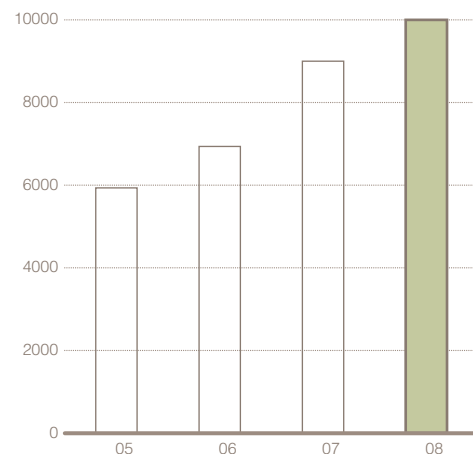


Eivind A. Sørli
Markedssjef

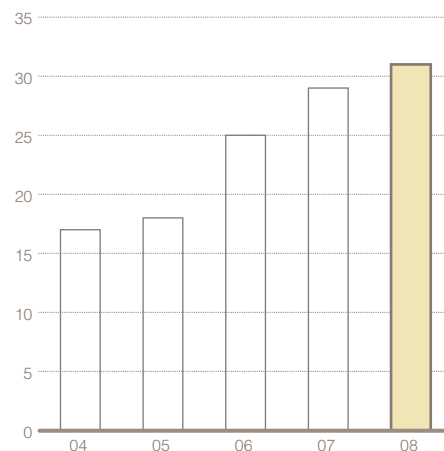
ÅRET I TALL

MEDLEMSUTVIKLING 2004-2008

Medlemstall per 31.12.

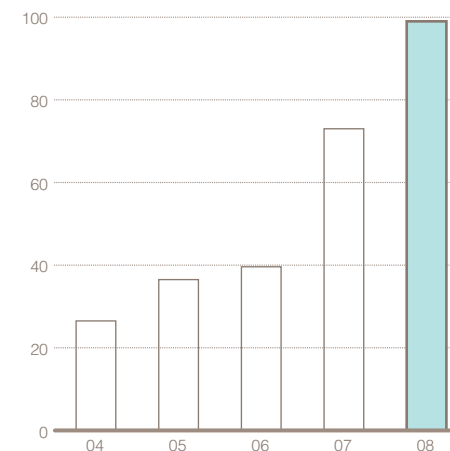


ÅRSVERK 2004-2008



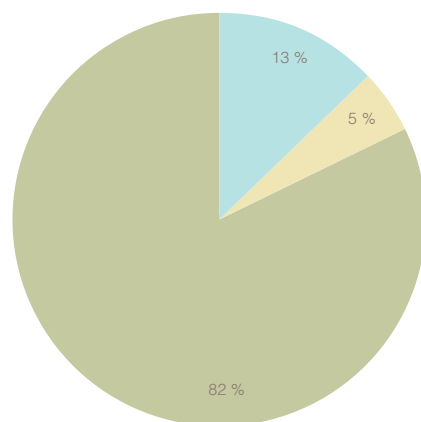
INNTEKTER 2004-2008

NOK millioner



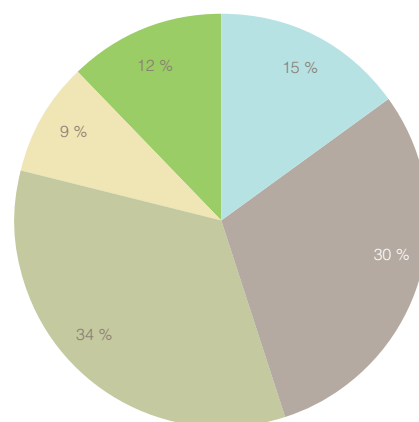
KOSTNADER TIL AKTIVITETER I

■ Norge og nordområdene ■ Miljøinformasjon ■ Utlandet



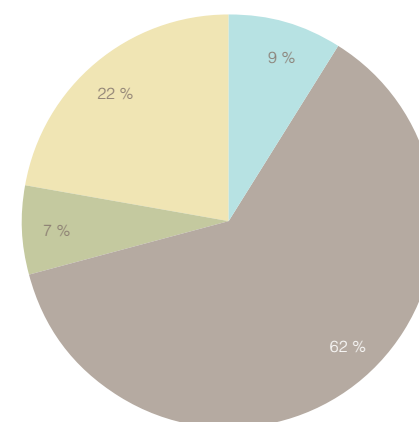
KOSTNADER TIL AKTIVITETER I NORGE OG NORDOMRÅDENE

■ Klima og energi ■ Barentsprogr. ■ Havmiljø, sjømat og oppdrett ■ Ren Kyst! ■ Naturmangfold, skog og rovdyr



KOSTNADER TIL AKTIVITETER I UTLANDET

■ Klimaendringer ■ Afrika ■ Øst-Europa ■ Asia



ÅRSBERETNING FRA STYRET FOR STIFTELSEN WWF-NORGE FOR REGNSKAPSÅRET 2008

1. Oversikt

2008 har for WWF vært preget av en fortsatt oppbygging av organisasjonen, med mange nye prosjekter – nye utfordringer og nye ansatte, parallelt med en rekke positive resultater.

WWF-Norge har i åtte år arbeidet for miljømerking av norske fiskerier, i 2008 kom gjennombruddet: MSC-sertifisering (Marine Stewardship Council, som WWF var initiativtaker til) kom nesten i mål for norskehavsei og barentshavssei, og var i god gjenge for barentshavstorsk, hyse, sild og makrell (fullføres i 2009). Denne sertifiseringen forplikter disse fiskeriene til å tilfredsstille høye krav til bærekraft.

Arbeidet med miljøbistand og internasjonal miljøpolitikk vokste videre i 2008. Norad gjennomførte en organisasjonsgjennomgang av WWF-Norge med meget gode resultater. Med denne som bakgrunn ble det laget en ny strategi for vårt arbeid med miljøbistand. Det ble innvilget en ny strategisk rammeavtale med Norad for 2009-2011 med en større ramme enn i forrige periode. WWF-Norge fikk i tillegg offentlig støtte til nye internasjonale oppgaver, blant annet påvirkningsarbeid fram mot klimakonferansen i København, teknologi for fornybar energi i Kina og arbeid mot avskoging.

WWF-Norges Årsmelding for 2008 gir fylldig informasjon om naturvernarbeidet i 2008.

2. Virksomhetens art og sted

WWF-Norge er en frittstående naturvernorganisasjon som ble etablert i 1970. WWF arbeider for en framtid der menneskene lever i harmoni med naturen, gjennom bevaring av naturens mangfold og produksjonsevne og gjennom utnyttelse av naturressursene på en måte som ikke ødelegger naturens bæreevne. WWF-Norge skal arbeide med viktige naturvernutfordringer i Norge og i andre land.

WWF-Norges sekretariat ligger i Oslo og deler lokaler og administrative ressurser med WWFs inter-nasjonale Arktisprogram og Sabima. Et deltids regionkontor er etablert i Trondheim. Som alle nasjonale WWF-organisasjoner deltar WWF-Norge på frittstående basis i det globale WWF-nettverkets arbeid som samordnes fra hovedkontoret i Gland, Sveits.

3. Økonomi og framtidig utvikling

De siste årene har WWF-Norge bygd opp en egenkapital. Stramme rammer for ressursbruk på administrasjon og drift, god fundraising og jevn styrking av profil og omdømme har gjort dette mulig. WWF har i 2008 forberedt seg på eventuelle konsekvenser av finans-

krisen, men inntektsiden og samarbeidsrelasjonene med næringslivet endret seg ikke vesentlig mot slutten av 2008. Tvert imot ble viktige kontrakter inngått. Organisasjonen er imidlertid forberedt på hardere konkurranse både i innsamlingsmarkedet (offentlig og privat) og i media i 2009. WWF-Norges anskaffelse av midler vokste med om lag 35 prosent fra 2007 til 2008, og totalt anskaffede midler i 2008 var nær 100 mill kroner.

De viktigste økonomiske bidragene til WWFs internasjonale naturvernarbeid kom i 2008 fra Norad (Afrika og bistandsinformasjon), Utenriksdepartementet (Afrika, Barents, Kaukasus/ Øst-Europa og EU) og Miljøvern-departementet (Barents). I tillegg ble Yara den første betydelige næringslivspartneren til WWF-Norge på miljøbistand. De viktigste økonomiske bidragsyterne til naturvernarbeid i Norge var WWFs medlemmer, Wallenius Wilhelmsen, Marine Harvest, Elopak Aker, Leif Høegh & Co AS, Pals, Petter Olsen, Direktoratet for Naturforvaltning, Miljøverndepartementet, Innovasjon Norge, Fiskeridepartementet, m.fl. Miljøverndepartementet ga en viss grunnstøtte. Flere av avtalene, både med offentlige myndigheter og næringslivet, er flerårige.

WWFs midler investeres konservativt og langsiktig og etter retningslinjer som skal sikre mot risiko for bidrag til miljø-ødeleggelser, uetiske handlinger, krenkelser av menneskerettigheter og korrupsjon.

Styret legger fortsatt drift til grunn.

4. Kommunikasjon og samfunnskontakt:

Det var et mål å øke synligheten gjennom de tyngste mediene, som tv, og samtidig holde det samme høye nivået i andre medier som i 2007. Vi nådde ikke målet. TV-dekningen ble bra, men samlet mediedekning av WWF avtok i forhold til 2007. Dette ble forsterket av at konkurrerende organisasjoner lot til å øke sin synlighet. Vi kom i gang med å bruke nye sosiale medier som Facebook, YouTube etc, og det ble besluttet å styrke kommunikasjonskapasiteten i 2009.

5. Organisasjon

WWF er kanskje Norges største naturvernorganisasjon målt i faglig kapasitet og omsetning, og tredje størst målt i medlemmer. Medlemstallet økte fra 9000 til 10 000. Internasjonalt er WWF verdens største naturvern-nettverk med aktivitet i 100 land, 2000 prosjekter, 40 nasjonale organisasjoner og nær fem millioner medlemmer. Vi er den eneste miljøorganisasjonen som kombinerer nasjonalt og internasjonalt felt- og informasjonsarbeid med omfattende internasjonalt naturvernarbeid. WWF-Norge er nå en av de betydeligste økonomiske og faglige

bidragsyterne til WWF-nettverkets internasjonale naturvern- og policyarbeid. Vi startet omlegging av faglig arbeid for å bidra til WWFs internasjonale nettverksinitiativ som går ut på å samordne og konsentrere ressursene på de viktigste prioriterte områdene. WWF-Norge er særlig engasjert i nettverksinitiativene Arktis, Smart Fishing, samt påvirkningsarbeidet frem mot klimakonferansen i København i desember 2009.

Per 31.12.08 hadde om lag 10 000 personer betalt kontingent for 2008 til WWF-Norge. Det betyr at målsettingen i Hovedstrategiens mål ble nådd. Kontingentinntekten økte fra ca 5,1 mill kroner i 2007 til 5,2 mill kroner i 2008. Ytterligere satsing på økt antall medlemmer vil fortsatt bli prioritert.

WWF hadde pr 31.12.2008 33 ansatte (28 i 2007) som utførte 30,8 årsverk, i tillegg én sivilarbeider. Tjue ansatte var i fast stilling (18 i 2007) og 13 i prosjektstilling. WWF-Norge har verneombud. WWF er medlem av Handels- og Service-nærings Hovedorganisasjon. Det ble startet arbeid med sikte på å innføre tariffavtale.

6. Arbeidsmiljø og likestilling

Sykefravær utgjorde ca to prosent i 2008 mot ca én prosent i 2007.

Arbeidsmiljøet betraktes som godt. Årlige arbeidsmiljøundersøkelser blir gjennomført og følges opp med konkrete tiltak. Det er igangsatt arbeid med organisasjons- og ledelsevaluering for å videreutvikle organisasjonen etter flere år med sterk vekst.

Det har i løpet av året ikke forekommet alvorlige arbeids-uhell eller ulykker som har resultert i materielle skader eller personskader.

I mai 2008 ble det avholdt landsmøte, og nytt styre ble valgt. Styret for WWF har syv medlemmer, hvorav tre kvinner og fire menn. Styrets leder er kvinne. Seksten av de ansatte var kvinner og sytten menn. Kvinner var underrepresentert i ledergruppen (to av åtte). Lønn fastsettes på grunnlag av utdanning, erfaring, ansvar og prestasjon. Ansatte har like muligheter til avansement og videreutdanning. Ansatte beholder medlemskap i WWFs kollektive pensjonsforsikring under barselpermisjon.

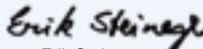
7. Påvirkning av det ytre miljø.

Virksomhetens formål er å motvirke skade på natur og miljø. Styret mener at organisasjonens positive virkning på miljøet er vesentlig større enn den negative miljøvirkning aktiviteten også gir. Det er imidlertid viktig at organisasjonen kontinuerlig bedrer miljøprofilen på sitt eget arbeid. I 2008 fullførte WWF sertifiseringen som Miljøfyrtårn. Som miljøvernorganisasjon har det alltid vært av høyeste prioritet å være bevisst i forhold til miljømessig "fotavtrykk", også i den daglige kontor-driften. Miljøfyrtårnsertifikatet er et naturlig resultat av det interne HMS-arbeidet og at de ansatte har et bevisst forhold til energiforbruk, sortering og gjenvinning, reduksjon av CO₂-utslipp og lignende. De ansatte reiser i hovedsak kollektivt eller sykler til/fra jobb.

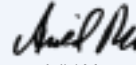
De ansattes flyreiser er WWF-Norges klart største miljøpåvirkning. I 2008 kjøpte WWF-Norge klimavoter etter WWFs "gullstandard" hos Climate Friendly, som kompetenasje for samlet utslipp fra alle organisasjonens reiser med fly. Video-konferanse brukes i økende grad, og WWF-nettverket har økt bruken av telefon- og internett-konferanser.

Oslo, den 2. juni 2009


Ylva Lindberg
styreleder

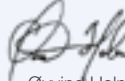

Erik Steineger


Anne Carine Tanum


Arild Moe


Andrew Kroglund


Cecilie Mauritzen


Øyvind Holm

REGNSKAP FOR STIFTELSEN WWF-NORGE

AKTIVITETSREGNSKAP

01.01.08 - 31.12.08 (tall i 1000 NOK)

	Note	2008	2007
Anskaffelse av midler			
Bidrag fra medlemmer	16	5 178	5 095
Tilskudd			
offentlig	1	78 566	52 453
andre	2	13 435	8 314
Innsamlede midler, gaver mv	3	363	5 300
Opptjente inntekter fra operasjonelle aktiviteter som oppfyller virksomhetens formål	4	1 016	1 571
Finans og investeringsinntekter		322	446
Andre inntekter		0	69
Sum anskaffelse av midler		98 881	73 248
Forbruk av midler	5		
Kostnader til anskaffelse av midler	6	6 914	5 477
Kostnader til aktivitet som oppfyller formålet	7/9	88 025	58 890
Administrasjonskostnader	8	2 908	3 061
Sum forbruk av midler		97 847	67 428
Årets aktivitetsresultat		1 034	5 820
Tillegg/reduksjon formålskapital			
Grunnkapital		0	
Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner		583	
Formålskapital med selvpålagte restriksjoner		-562	
Annen formålskapital		1 013	
Sum tillegg/reduksjon formålskapital		1 034	

BALANSE

31.12.07 - 31.12.08 (tall i 1000 NOK)

	Note	2008	2007
Eiendeler	16		
Langsiktige fordringer		370	355
Kundefordringer		565	1 005
Andre kortsiktige fordringer		6 840	4 291
Kontanter, bankinnskudd o.l	10	31 327	27 593
Sum omløpsmidler		38 733	32 889
Sum Eiendeler		39 103	33 245
Formålskapital og gjeld			
Grunnkapital		1 000	1 000
Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner	15	1 412	830
Formålskapital med selvpålagte restriksjoner	15	918	1 480
Annen formålskapital	15	10 918	9 905
Sum formålskapital		14 249	13 215
Legater	11	356	356
Leverandørgjeld		515	719
Skyldige offentlige avgifter		905	562
Tilskuddsgjeld		18 687	16 614
Annen kortsiktig gjeld		4 391	1 779
Sum kortsiktig gjeld		24 498	19 674

Oslo, Oslo, 2. juni 2009



Ylva Lindberg
styreleder



Erik Steineger



Anne Carine Tanum



Arild Moe



Andrew Kroglund



Cecilie Mauritzen



Øyvind Holm

WWF-NORGE KONTANTSTRØMANALYSE

	2008	2007 ¹⁾
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Årets aktivitetsresultat	1 034	13 118
Endring i kundefordringer	440	-220
Endring i leverandørgjeld	-204	-1 768
Endring i andre tidsavgrensningsposter	2 464	-10 515
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	3 734	615
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler	0	2 787
Innbetalinger ved salg av andre investeringer	0	0
Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer	0	-397
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	0	2 390
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	0	0
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter	0	0
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	3 734	3 004
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	27 593	23 873
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	31 327	26 877

¹⁾ 2007 tallene i kontantstrømanalysen har ikke hensyntatt prinsippendringen, jf. Note 16

NOTER

ANSKAFFELSE AV MIDLER

(tall i 1000 NOK)

1. Offentlige tilskudd	01.01-08	31.12-08
Norad	38 878	
Utenriksdepartementet	32 451	
Miljøverndepartementet	2 057	
Kompensasjon bortfall spilleautomatinntekter	184	
Andre offentlige bidrag	4 996	78 566
2. Andre tilskudd		
Bedrifter	8 577	
Fra legater, stiftelser, fond og lignende	395	
WWF International, royalties	321	
WWF Nederland	1 996	
WWF UK	1 732	
Andre	414	13 435
3. Innsamlede midler, gaver mv.		
Arv fra Margot Helland-Hansen (i tillegg til 5.3 MNOK inntektsført i 2007)		363
Det er i tillegg mottatt ytterligere en arv, men skifte er ikke foretatt pr 31.12.08.		
Beløpets størrelse er usikker, men estimeres til 4-5 MNOK.		
4. Opptjente inntekter fra operasjonelle aktiviteter som oppfyller virksomhetens formål		
Nettbutikk	338	
WWF Arctic Programmes andel av fellesadministrasjon	499	
Annet	179	1 016

FORBRUK AV MIDLER

5. Artsinndeling	2008	2007
Lønns- og personalkostnader	17 485	12 746
Direkte bidrag utenlandsaktiviteter	66 132	44 435
Direkte bidrag innenlandsaktiviteter	3 529	3 246
Reisekostnader	2 173	1 292
Kostnader lokaler	1 521	1 517
Markedskostnader, herunder trykksaker	2 898	1 859
Andre driftskostnader	4 109	2 332
Totale kostnader	97 847	67 428

6. Kostnader til anskaffelse av midler		
Medlemspleie og vervekostnader	4 657	
Fundraising	2 256	6 914

(tall i 1000 NOK)

7. Kostnader til aktivitet som oppfyller formålet	01.01-08	31.12-08
Prosjekter i Norge		
Barentsprogrammet	3 382	
Havmiljø, sjømat og oppdrett	3 825	
Ren Kyst!	1 073	
Naturmangfold, skog og rovdyr	1 403	
Klima og energi	1 717	11 400
Prosjekter i utlandet		
Afrika	44 900	
Øst-Europa	4 976	
Asia	15 699	
Klimaendringer	6 360	71 935
Miljøinformasjon		
Generelt, miljøinformasjon	2 635	
Norad informasjonsrammeavtale	950	
Policyarbeid	1 105	4 690
Formålsprosent:		
.... Kostnader til formålet x 100	88 025 x 100 =	90,0 %
Sum forbrukte midler	97 847	
Formålsprosenten var i 2007	86,8 %	
Formålsprosenten var i 2006	77,7 %	
Formålsprosenten var i 2005	83,0 %	
Formålsprosenten var i 2004	89,4 %	

8. Administrasjonskostnader

Indirekte kostnader fordeles på prosjekter i forhold til antall årsverk

Administrasjonsprosent:

.... Administrasjonskostnader x 100	2 908 x 100 =	3,0 %
Sum forbrukte midler	97 847	
Administrasjonsprosenten var i 2007	4,5 %	
Administrasjonsprosenten var i 2006	7,1 %	
Administrasjonsprosenten var i 2005	5,7 %	
Administrasjonsprosenten var i 2004	5,7 %	

01.01.08 - 31.12.08 (tall i NOK)

9. Internasjonale prosjekter:	Inntekter fra		Kostnader i	
	Norad/UD /andre	Egenandeler	Utlandet	Norge
Bazaruto Marine National Park, Mosambique	1 534		1 454	80
Climate change freshwater, Ken/Uga/Tan	625		560	65
Coastal forests, Tanzania	647	72	644	75
Environmental movements in the South	5 657		5 220	619
Itombwe forest, DR Kongo	622	69	611	80
Lake Albert, Uganda	1 487	165	1 517	135
Lamu fisheries, Kenya	1 287		1 139	100
Mara River Basin, Ken/Tan	1 761	196	1 882	170
Mufunta Game Management Area, Zambia	1 835	204	1 939	100
Oil & Gas, Madagaskar	1 247		972	275
Oil for development, Mad/Uga/Tan	2 075		1 036	824
Regional CBNRM, Eastern Africa	200	22	73	110
Regional CBNRM, Southern Africa	7 190		6 052	805
Rufiji - Mafia - Kilwa fisheries, Tanzania	1 806		1 661	145
Rwenzori Mountains, Uganda	4 494		4 279	215
Semuliki River Basin, Uganda	817	91	798	110
Sustainable Wildlife, Namibia	3 423		3 188	235
Southern Toliara fisheries, Madagaskar	1 494		1 414	80
Strengthening Civil Society, Tanzania	3 359		2 573	786
Udzungwa Mountains, Tanzania	1 220	136	1 215	140
Zambezi-Chobe fisheries, Nam/Zam/Bot	802	89	835	56
Forprosjekter	177	20	131	65
Ledelse og strategi	1 934		0	2 275
Sum miljøbistand Afrika	45 693	1 064	39 194	7 545
Arkhangelsk	35		35	0
Biodiversity prot and community dev, Armenia	3 136		2 594	543
Living Heart, Bosnia-Herzegovina	2 902		2 709	194
Living Neretva, Bosnia-Herzegovina	1 839		1 619	220
Syrdaria river valley, Kasakstan	2 554		2 255	299
Forest ecosystems, Georgia	3 440		3 070	370
Global Climate Solution, China and India	2 145		1 106	1 040
Tigrovaja Balka, Tadsjikistan	1 931		1 746	185
Carpathian forests, Ukraina	2 914		2 590	324
Sum miljøbistand utland øst / Asia	20 895		17 722	3 174
A new Global Climate Deal	4 000		3 715	285
REDD	1 500		1 094	406
Designing Financial Mechanism	1 236		1 144	92
Sum internasjonale klimaprosjekter	6 736		5 954	782
Sum internasjonale prosjekter	73 324		62 870	11 500

10. Kontanter, bankinnskudd o.l	31.12-08	31.12-07
Bundne likvider		
Skattetrekk	680	520
Husleiedepositum	799	716
Prosjektmidler fra UD/Norad	24 214	17 075
Sum bundne likvider	25 693	18 311

11. Legater :

Testamentarisk gave fra Olaf og Dagny Jensvold, sperret bankkonto	356	
---	-----	--

12. Antall ansatte	01.01-08	31.12-08	Antall årsverk
Antall ansatte Norge	28	33	30,8
Frivillige	2	8	0,2
Sivilarbeidere	1	1	1,0
Sum årsverk			32,0

13. Ytelser til ledende personer mv.:

Det er ikke utbetalt styregodtgjørelse

Generalsekretær har hatt lønn på kr 548.806 og andre godtgjørelser kr 4.000.

Pensjonspremie er betalt med kr 77.302.

14. Revisors honorar

Ordinær revisjon	96	
Prosjektrevisjon og særattestasjoner	204	
Bistand	28	
Sum	328	

15. Endring i egenkapital:	01-01-08	Endring	31-12-08
Grunnkapital	1 000		1 000
Formålsskapital med eksternt pålagte restriksjoner			
Klima og energi	214	407	622
Ren Kyst!	243	-243	-
Marin	314	-314	-
Skog	59	22	81
Barentsprogrammet		308	308
Skipsfart		402	402
Sum formålsskapital med eksternt pålagte restriksjoner	830	583	1 412
Formålsskapital med selvpålagte restriksjoner	1480	-562	918
Annen formålsskapital	9 905	1 013	10 918
Sum formålsskapital	13 215	1 034	14 249

16. Regnskapsprinsipper :

Endring av prinsipp

Tilskudd fra Utenriksdepartementet har tidligere vært inntektsført det året de er mottatt, selv om tilskuddet gjelder for flere år. Fra og med 2008 endres dette prinsippet, slik at kun den delen av tilskuddet som gjelder inneværende år, inntektsføres. Utbetalt tilskudd for senere år føres som tilskuddsgjeld i balansen. Tallene for 2007 er omarbeidet slik at de er sammenlignbare.

Følgende poster er omarbeidet :	2007 omarbeidet	2007 årsregnskap
Tilskudd fra Utenriksdepartementet	23 767	31 065
Årets aktivitetsresultat	5 821	13 119
Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner	829	16 178
Tilskuddsgjeld	16 614	1 265

Aktivitetsbasert regnskap

WWF-Norge setter opp regnskapene for 2008 etter foreløpig regnskapsstandard for foreninger og stiftelser med ideelt formål. Resultatregnskapet er derfor aktivitetsbasert.

Grunnleggende prinsipper

Årsregnskapet er basert på de grunnleggende prinsipper om historisk kost, sammenlignbarhet, fortsatt drift, kongruens og forsiktighet. Transaksjoner regnskapsføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekter resultatføres når de er opptjent og kostnader sammenstilles med opptjente inntekter.

Omløpsmidler/kortsiktig gjeld

Poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, er klassifisert som omløpsmidler/kortsiktig gjeld. Vurdering av omløpsmidler skjer til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Vurdering av kortsiktig gjeld skjer til høyeste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Anleggsmidler

Andre eiendeler er klassifisert som anleggsmidler. Vurdering av anleggsmidler skjer til anskaffelseskost. Anleggsmidlene nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som forventes ikke å være forbigående.

Fordringer

Fordringer er oppført til pålydende med fradrag for forventede tap.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta vurderes etter balansedagens kurs.

Indirekte kostnader

Indirekte kostnader fordeles på prosjekter i forhold medgått arbeidstid

Tjenestepensjonsordning

WWF-Norge er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Organisasjonen har en ytelsesbasert kollektiv pensjonsordning som oppfyller kravene etter denne loven.

Kontantstrømanalysen

Kontantstrømanalysen er utarbeidet etter den indirekte metoden.



KPMG AS
P.O. Box 7000 Majorstuen
Sortedslovsveien 8
N-0306 Oslo

Telephone +47 64063
Fax +47 22 60 96 01
Internet www.kpmg.no
Enterprise 805 134 627MVA

Til styret i Stiftelsen WWF-Norge

REVISJONSBERETNING FOR 2008

Ledelsens ansvar og revisors oppgave

Vi har revidert årsregnskapet for Stiftelsen WWF-Norge for regnskapsåret 2008, som viser et positivt aktivitetsresultat på TNOK 1 034, herunder opplysningene i årsregnskapet om forslaget til anvendelse av aktivitetsresultatet. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift. Årsregnskapet består av aktivitetsregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteplysninger. Regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av stiftelsens styre. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens og stiftelseslovens krav.

Grunnlag for vår uttalelse

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av stiftelsens formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontrollsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

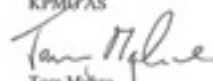
Uttalelse

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av stiftelsens finansielle stilling 31. desember 2008 og av resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter
- opplysningene i årsregnskapet om forslaget til anvendelse av aktivitetsresultatet er i samsvar med lov og forskrifter

Vi har ikke funnet kjennskap til noe forhold som tilsier at stiftelsens forvaltning og utdelinger ikke er foretatt i samsvar med lov, stiftelses formål og vedtekter for øvrig.

Oslo, 2. juni 2009
KPMG AS


Tom Myhre
Statsautorisert revisor

Offiserer

Oslo	Trondheim	Gardermoen
Bære	Kristiansund	Lindesnes
Ålesund	Larvik	Stavanger
Århus	Lillehammer	Stord
Bergen	Mo-Rana	Tromsø
Bjerkreim	Narvik	Vardø
Brønnøysund	Norheim	Tromsø
Hamar	Norheim	Ålesund

KPMG AS is a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG, a Swiss entity, a Swiss company.

Stiftelsesrevisjonsrapport - informasjon av Den norske Revisorforening



WWF *for a living planet®*

WWF-Norge
Kr. Augusts gate 7A
Pb. 6784 St. Olavs plass
N-0130 Oslo

Tlf: 22 03 65 00
Fax: 22 20 06 60
info@wwf.no
www.panda.org